

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Lääkäripalveluyritykset ry (jäljempänä myös LPY tai Yhdistys) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

LPY:n näkemyksen mukaan esitettyjen lakimuutosten ja -uudistusten vaikutusten arviointi on tehty riittävällä tarkkuudella. Yhdistys muistuttaa, että avoimuuden ja kilpailun lisääntymisen vaikutuksia on haastava arvioida, koska tietoja toteutuneista julkisista hankinnoista on heikosti saatavilla ja hyödynnettävissä, erityisesti alle hankintalain kilpailutusrajojen toteutetuista hankinnoista ja suoramankinnoista.

LPY yhtyy esityksen arvioon siitä, että hankintatietovaranto tulee lisäämään kilpailua julkisissa hankinnoissa. Yhdistys pitää kilpailun lisääntymistä hyvin todennäköisensä, erityisesti alle hankintalain kynnysarvojen olevissa hankinnoissa.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

LPY kannattaa kansallinen julkisten hankintojen tietovarannon perustamisesta. Se mahdollistaa julkisyhteisöjen hankinta- ja ostolaskutietojen avoimen ja keskitetyn julkaisemisen sekä kertyvän data hyödyntämisen. Yhdistyksen näkemyksen mukaan tämä luo edellytykset tehostaa julkisia hankintoja, saavuttaa niissä kustannussäästöjä ja parantaa julkisten varojen käytön vaikuttavuutta. Esityksellä tavoiteltava hankintatiedon parempi saatavuus, yhdisteltävyys ja vertailtavuus luo nykyistä paremmat mahdollisuudet julkisten hankintojen vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden arvioinnille sekä vahvistaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa niin yksittäisissä hankintayksiköissä kuin laajemmin julkishallinnossa.

LPY ei pidä perusteltuna, että julkisen sektorin sidosyksiköt jäisivät lain soveltamisalan ulkopuolelle. Yhdistys muistuttaa, että kyseiset sidosyksiköt toteuttavat nykyisin merkittävän osuuden julkisen sektorin hankinnoista. LPY mielestä on tärkeää, että ainakin suuret (esim. yli 5 miljoonan euron liikevaihdon) sidosyksiköt sisällytetään lain soveltamisalan piiriin.

Esityksen mukaan hankintatietovaranto ei tule sisältämään tietoja hankintayksiköiden tekemistä sopimuksista. LPY pitää tärkeänä, että myös tiedot hankintayksiköiden tekemistä sopimuksista sisällytettäisiin hankintatietovarantoon. Sopimustiedot ovat olennaisessa roolissa erityisesti laittomien suoramankintojen tunnistamisessa.

LPY pitää tärkeänä sitä, että hankintatietovaranto toteutetaan vähintään esitysluonnoksen mukaisessa laajuudessa.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

LPY kannattaa hankintalakiin esitettyjä muutoksia, joilla parannetaan tarjouspyyntöjen ja muiden hankinta-asiakirjojen avointa saatavuutta säätämällä, ettei

tarjouspyynnön ja muiden hankinta-asiakirjojen saaminen saisi edellyttää rekisteröitymistä tai kirjautumista, sekä tarkennettaisiin, että Hilma-palvelussa julkaistavien ilmoitusten tulisi sisältää Hilma-palvelussa pakolliseksi määritellyt tiedot. Yhdistyksen mielestä ehdotettu Valtiokonttorin määräyksenantovaltuus liittyen hankintamenettelyssä ilmoitettaviin tietoihin, ilmoittamisessa käytettäviin lomakkeisiin sekä ilmoitusten sisältöön ja julkaisemiseen on tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

LPY:n mielestä Valtiokonttori on oikea taho hallinnoimaan hankintatietovarantoa.

Yhdistys kannustaa Valtiokonttoria ottamaan aktiivisen roolin hankintatietovarannon kehittämisessä ja hyödyntämisessä. Sen kannattaa tuottaa tietoa ja analyysyjä julkisten hankintayksiköiden ja yritysten päätöksenteon tueksi. On tärkeää, että tuotettu tieto on mahdollisimman avointa ja viranomaistahojen ohella myös yritysten ja niitä edustavien järjestöjen hyödynnettävissä.

LPY esittää, että Valtiokonttorille turvataan riittävät resurssit tämän tehtävän hoitamiseen.

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

LPY:n näkemyksen mukaan esitetyllä lainsäädännöllä luodaan tietopohjaa julkisten hankintojen strategiselle johtamiselle ja valvonnalle. Nykyinen hajautettuun tietoon ja reaktiiviseen valvontaan perustuva malli ei ole toimiva. Yhdistys muistuttaa, että hankintatietovaranto on investointi, joka maksaa itsensä takaisin hyödykemarkkinoiden kehittymisen ja kilpailun lisääntymisen myötä.

Partanen Ismo
Lääkäripalveluyritykset ry